

अस्तित्वको आधार सिमसार

अग्रेजी सम्बन्ध अनुसार आज २०२० को फेब्रुवरी २ तारिख । आजको दिनलाई विश्व सिमसार दिवसका रूपमा मनाइन्छ । सिमसार पानी र जमिन मिश्रित दलदलयुक्त क्षेत्र हो जहाँ बाहै महिना पानी सुकैन, हिलो कायम रहन्छ । विश्वको पर्यावरणमा सिमसारको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको छ किनकि यही क्षेत्रले पृथ्वीको फोहोर पानी र पानीमा मिसिएका रसायनलाई छानेर स्वच्छ र निर्मल बनाइ दिन्छ । त्यसैले पनि सिमसार क्षेत्रको सुरक्षा र संरक्षण पृथ्वीको पर्यावरणका लागि मात्र होइन मानव जातिको अस्तित्व रक्षाका लागि समेत आवश्यक छ ।

बढ्दो जनसंख्या र जनन्यन्तरका कारण सिमसार लगायतका क्षेत्रहरु अतिक्रमणमा पर्दै गएका छन् । सिमसार क्षेत्र पर्यावरणीय दृष्टिले मात्र होइन जीवनको अस्तित्व रक्षाका लागि समेत उत्तिकै महत्वको छ । किनकि विश्वभरका मानिसले बाँचका लागि खाने चामलको उत्पादन यस्तो हुन्छ । सिमसार क्षेत्र नै त्यस्तो क्षेत्र हो जसले बाढी-पहिरो, अतिवृष्टि र अनावृष्टिलाई पनि प्राकृतिक ढंगले सुरक्षा प्रदान गर्दै । त्यसैले सिमसार क्षेत्र मानव जीवनको रक्षाका लागि अत्यावश्यक छ र वातावरणीय सन्तुलन कायम राख्न र मानवद्वारा उत्सर्जित प्रदृष्णलाई शुद्धीकरण गर्दै पृथ्वीलाई बस्न्योग्य ठाउँ बनाउन अनिवार्य छ ।

सिमसार क्षेत्रको यही महत्वका आधारमा यसको संरक्षण आवश्यक रहेको सन् १४७१ मा रामसार महासंघ गरिएको थियो । त्यसकै आधारमा अहिले विश्वका १६४ देशहरु संघिमा सामेल भएका छन् । सन् १४८७ मा नेपाल सो महासंघिमा सामेल भएपछि सिमसारको संरक्षणका लागि पहिलोपटक वि.सं. २०५४ मा नीति निर्माण गरियो । त्यसको दश वर्षपछि सो नीतिलाई परिमार्जन र स्वीकृत गरी सिमसार क्षेत्र संरक्षणको कार्य औपचारिक रूपमै प्रारम्भ गरिएको छ । अनि पनि नेपालमा रहेका सिमसार क्षेत्रहरु अतिक्रमणको चेपेटामा छन् र अस्तित्वको जोखिममा छन् ।

हात्रा धूला ताल र पोखरी भएको पोखरा उपत्यकामा रहेको जलाधार क्षेत्र आफै संकटमा छन् । त्यसकै उदाहरण हो कि फेवा, वेगानाश लगायतका तालतलैयाहु वैष्णविष्णु खुम्चिंदै गएका छन् । अतिक्रमणको शिकार भएका सिमसार लगायतका जलाधार र बन क्षेत्रलाई जोगाउने दूरदृष्टि नहुँदा हामी सम्पूर्ण मानव जातिको दीर्घकालीन क्षति व्यहोनुपर्ने निश्चित छ । भावी पुस्तालाई सुन्दर, स्वच्छ र सुरक्षित संसार हस्तान्तरण गर्नु अगुवाहरुको कर्तव्य हुनुपर्दछ । नीति निर्माणले होइन कार्यालयनको दृढताले मात्र दोषीलाई निस्त्साहित गर्न सकिन्छ । अन्यथा न मानव जाति रहन्छ न त साभा वासस्थान पृथ्वीको सुरक्षित हुन्छ । आजको दिनले सबैलाई सिमसार क्षेत्रको संरक्षण गर्न उत्प्रेरीत गरोस, शुभकामना ।

सामाजिक सञ्जाल

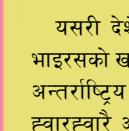
कोरोना विश्वयद्धभन्दा पनि क्रुर हनसक्ने देखियो : जीन जस्तो देशलाई समेत निरीह बनाइदिने यो संकट हात्रो जस्तो मुलुकमा आइलाग्यो भने के होला ? जनचेतना माफत सावधानी, सरकारले सकेसम्प चुनौती र सीमा-नाका तथा विमानस्थलमा कडाइ तत्कालका विकल्प ।

- मातृका पौडेल

मर्न जति सबै, सत्तामा नगएका र अहिले नभएका अधिकांश असल र मनकारी । बाँचेका र पदमा रहेका सबै खराब भएरै हो कि क्या हो मुलुक नवनेको !

- तीर्थ कोइराला

यसरी देखिएपछ्ये बसमा लेख्नुभन्दा नेपालमा कोरोना भाइरसको खतरा छैन, नेपाल सुरक्षित छ भन्ने विजहरुलाई अन्तर्राष्ट्रिय मिडियामा बोल लगाउन पाए पर्यटक द्वारात्वारै आउथे नि भाइरसवाट बच्न ।

- अनन्त कोइराला

प्रकृति संरक्षणमा हाम्रो दायित्व

पूरुषोदास कर्की

दिने विश्वका सिमसार क्षेत्र रामसार सूचीमा दर्ता हुनेक्रम जारी रहेको छ । हालसम्म विश्वका १६९ देशका २२४५ वटा क्षेत्र रामसार सूचीमा सूचीकृत भइसकेका छन् । यसरी दर्ता गरी संरक्षण गर्न विश्वका विभिन्न देशले आफ्नो सिमसार क्षेत्रको पहचानलाई समेत तीव्रता दिएका छन् ।

नेपालमा हालसम्म १० वटा सिमसार क्षेत्रहरु पोखराका नै बटा तालहरु, कोशी टप्पे वन्यजन्तु आरक्षन, घोडाघोडी ताल, माझपोखरी, गोक्यो ताल, गोसाइकुण्ड, फोक्सुडो ताल, रारा ताल, चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, जगदीश्वर जलाशय रामसार सूचीमा सूचीकृत भएका छन् । नेपालको कूल भू-भागको पाँच प्रतिशत भू-भाग सिमसार क्षेत्रले ओपाटेको छ । पछिल्लो तथ्यांक अनुसार नेपालको तराई क्षेत्रमा १६३ र पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रमा ७९ वटा सिमसार क्षेत्रहरु रहेका छन् ।

पछिल्लो समयमा बिना योजनाका विकास निर्माण कार्य र स्मोटमाथि अनियन्त्रित उपयोगका कारण सिमसार क्षेत्र नष्ट अनुकूलताको अवलोकन गर्नु होइन ।

अल्पविकसित मुलुकमा पर्नु पनि सिमसार क्षेत्रको अप्रत्यक्षरूपमा परेको प्रभाव पनि जलवायु परिवर्तनको कारक बनेको छ ।

विज्ञान र प्रविधिको विकास र विस्तारले मानव जीवनलाई भौतिक रूपमा सहज बनाइदिएको छ ।

नेपालमा हालसम्म १० वटा सिमसार क्षेत्रहरु पोखराका नै बटा तालहरु, कोशी टप्पे वन्यजन्तु आरक्षन, घोडाघोडी ताल, माझपोखरी, गोक्यो ताल, गोसाइकुण्ड, फोक्सुडो ताल, रारा ताल, चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, जगदीश्वर जलाशय रामसार सूचीमा सूचीकृत भएका छन् । नेपालको कूल भू-भागको पाँच प्रतिशत भू-भाग सिमसार क्षेत्रले ओपाटेको छ । पछिल्लो तथ्यांक अनुसार नेपालको तराई क्षेत्रमा १६३ र पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रमा ७९ वटा सिमसार क्षेत्रहरु रहेका छन् ।

पछिल्लो समयमा बिना योजनाका विकास निर्माण कार्य र स्मोटमाथि अनियन्त्रित उपयोगका कारण सिमसार क्षेत्र नष्ट अनुकूलताको अवलोकन गर्नु होइन ।

हरेक राष्ट्रले आफ्नो पर्यटन व्यवसायलाई

सन्दर्भ : अन्तर्राष्ट्रिय सिमसार दिवस

बन विनास, पानीको दुरुपयोग, फोहोरमैला, विश्वादीको प्रयोग आदि कारणले सिमसार क्षेत्र मानवजीवन र जगतका लागि पनि यसको दूलो महत्व रहेको छ ।

सिमसारले जलवायु परिवर्तन, भू-विनासको असरलाई न्यूनीकरण गर्ने पर्यावरणीय असर कम गर्न दूलो मदत गर्दै । जैविक विविधताको दृष्टिकोणले समेत सिमसारको महत्पूर्ण स्थान रहेकोछ । अन्तर्राष्ट्रिय महत्व बोकेको, अति संकटपन, संवेदनशील र खातारापूर्ण जैविक प्रजाति वा परिस्थितीकीय प्रणालीलाई आश्रय

आर्थिक र मनोरञ्जनात्मक दृष्टिकोणले अग्रपृष्ठका राखेर समृद्धिको सपना देखेको छन् । कमजोर बन्दै गएको विश्व जलवायु परिवर्तनको प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्ने मानवजीवनलाई अभ्यास र विश्वको सम्बन्धित छ, त्यो वर्ग र समुदायसम्म राज्य पुनर सकिनेको छैन । तीन वटै तहको सरकार बनेर नीति-निर्माण र कार्यान्वयनको क्षणमा रहेका अवसरामा जलवायु परिवर्तनको प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्ने मानवजीवनलाई अभ्यास र विश्वको सम्बन्धित छ, त्यो वर्ग र समुदायसम्म राज्य पुनर सकिनेको छैन । अनियन्त्रित रूपमा प्राकृतिक सम्पदाको दोहन भइरहेको छ । विकासका नाममा भू-क्षेत्रीकरण भइरहेको छ । यसलाई समयमा नसोचिए, भोलि विकासले दिन आउँदैन भन्न सकिँदैन ।

राज्य अहिले नयाँ परिवेशबाट अधिक बढिरहेको छ । अहिले सम्मका नीति-नियम र विनियम परिमार्जन गर्दै सिमसार क्षेत्रको संरक्षण र सम्बद्धनमा राज्य अधि बढनुको विकल्प पनि छैन । खासगरी जुन वर्ग र समुदाय सिमसार क्षेत्रसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित छ, त्यो वर्ग र समुदायसम्म राज्य पुनर सकिनेको छैन । तीन वटै तहको सरकार बनेर नीति-निर्माण र कार्यान्वयनको क्षणमा रहेका अवसरामा जलवायु परिवर्तनको संरक्षण अभियानमा जुटुपर्छ ।

स्थानीय सरकार मार्फत स्थानीय नागरिको सामेलाई सिमसार क्षेत्रको परिवर्तनको विकास मात्र नभई सिंगो प्रकृति प्रतिको संरक्षणको महाअभियान हुनसक्छ । यसलाई मानवजीवनको अभिन्न अंगको रूपमा लिई सिमसार क्षेत्रको परिचय, महत्व र नागरिक दायित्व विषयमा स्थानीय पाठ्यक्रममा समेत समेटिनु जुरुरी छ । आजैका दिनबाट सरकारले यस विषयप्रति गम्भीर भई राष्ट्रिय अभियानमा जुट्न सकेमात्र अन्तर्राष्ट्रिय सिमसार दिवस मनाएको सार्थक हुनेछ ।

दिपेन्द्र राउत

सर, सहकारीमा पनि यस्तो सुविधा ! मैले त यस्तो विदेशमा मात्र देखेको थिएँ -भन्दै हुनुहुन्यो शिखर साकोसका एक सदस्य । छारिएर रहेको तुँगीलाई एकीकृत गर्दै सदस्यहरु क

पर्टकलाई प्याराम्लाइडिङ: पर्टन व्यवसायी रोशन अधिकारीद्वारा सञ्चालित प्याराम्लाइडिङ कम्पनी 'धरान स्काई एडभेन्चर'ले धरान उपमहानगरपालिका-१मा पर्टकलाई प्याराम्लाइडिङ सेवा दिँदै। पाँच वर्ष अगाडि व्यवसायिक प्याराम्लाइडिङ सेवा शुरु गरेको उक्त कम्पनी कही धाटामा छ। उक्त कम्पनी प्रदेश नं. १८ा सो सेवा शुरु गर्ने पहिलो संस्था हो। तस्वीर: रासस

राष्ट्रिय बिजय माविको ६०औं बार्षिकोत्सव

शान्तिनगर, माघ १८। भाषापाको बुद्धिनिर्णय गाउँउपासिका-७ सुन्मानिमा रहेको राष्ट्रिय बिजय माध्यमिक विद्यालयको ६० औं बार्षिकोत्सव तथा सम्मान कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष कर्णप्रसाद अर्यालको अवधिकारी तथा खट्टीवडालाई नगदसहित सम्मान भरेको थिए।

कार्यक्रममा विद्यालयमा स्थापना गरिएको स्व. नेप्रप्रसाद दाहाल स्मृति अक्षयकोषपाट विद्यालयमा अर्तारिक्त कार्यकलापमा अवल धूर्णिमा राई र याकूव बडाली, स्व. सीताराम आचार्य स्मृति अक्षयकोषपाट कक्षा-५ बाट उत्कृष्ट अंक ल्याउने प्रेम विक र सोहना खट्टीवडालाई नगदसहित सम्मान गरिएको छ।

त्यस्तै, भवानी लक्ष्मीमाया खट्टीवडा स्मृति अक्षयकोषपाट कक्षा-८बाट उत्कृष्ट अंक ल्याउने अनिता अर्याल र विश्वास पोखेलालाई नगद एक हजार रुपैयाँसहित सम्मान गरिएको थिए।

सोही कार्यक्रममा शिक्षक कल्याण कोषपाट विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरु मध्ये बाट विद्यालयका सहायक प्रधानाध्यापक रामप्रसाद पौडेयाल र शान्ति आदर्श माध्यमिक विद्यालयमा सर्वो भएर गएको क्षेवती खानालाई समेत सम्मान गरिएको थिए।

विद्यालयका सेवानिवृत्त शिक्षक गीता दुंगाना र अनुपमा आचार्य, सुरवा भएर जाने शिक्षकहरु सीता प्रसार्इ र निरन गो तमालाई दो सल्ला ओ डाएर सम्मानसहित विदाइ गरिएको थिए भने अवकास पाप्त कर्म चारी तथा

सुप्रभा अर्याललाई नगद पाँच हजार र अनुप्चा भट्टाराईलाई नगद एक हजार रुपैयाँसहित सम्मान गरिएको थिए। त्यस्तै, विद्यालयका सहायक प्रधानाध्यापक शिवप्रसाद पौडेयाल र गत वर्षको एसईमा नेपाली विद्यमा सबैभन्दा बढि अंक ल्याउने सुप्रभा अयाल र विश्वास शिक्षकीलाई नगद पाँच सय रुपैयाँको दरले सम्मान गरिएको थिए। सोही कार्यक्रममा शिक्षक कल्याण कोषपाट विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरु मध्ये बाट विद्यालयका सहायक प्रधानाध्यापक शिवप्रसाद पौडेयाल र शान्ति आदर्श माध्यमिक विद्यालयमा सर्वो भएर गएको क्षेवती खानालाई समेत सम्मान गरिएको थिए।

प्रधानाध्यापक रामप्रसाद तिम्सिनालाई विद्यालयको विशेष विधारी सोच बनाएको होइन। यसको विशेष विधारी जानकारी विशेष विधारी सोच बनाएको होइन। यसको विशेष विधारी जानकारी विशेष विधारी सोच बनाएको होइन। यसको विशेष विधारी जानकारी विशेष विधारी सोच बनाएको होइन।

प्रधानाध्यापक रामप्रसाद तिम्सिनालाई विद्यालयको विशेष विधारी जानकारी विशेष विधारी सोच बनाएको होइन। यसको विशेष विधारी जानकारी विशेष विधारी सोच बनाएको होइन। यसको विशेष विधारी जानकारी विशेष विधारी सोच बनाएको होइन।

मिस नेपालका ताजधारी सुन्दरीहरूले प्रायः रत्नामा फिल्ड रोने गरेका छन्। मालिका सुब्बा, मेलिना जोशी, जेनिशा मोक्तान, सृष्टि श्रेष्ठ, यसका उदाहरण हुन्। तर, मिस नेपालको लाज जितेका सुन्दरीहरूले नेपाली फिल्ममा खासै राशी करिएर बनाउन सकेका छन्। ब्युटी प्यारेजन्टबाट जिति पनि सुन्दरीहरू फिल्म अभिनयमा आएका छन्, अधिकाश असफल सूचीमा परेका छन्।

यसी क्याथर्थीच सन् २०७७ की मिस नेपाल निकेता चांडिकले फिल्म 'साङ्गो' बाट अभिनयमा डेल्यू गर्दैछन्। फिल्ममा उनको जोडी एक्सन स्टार विराज भूमिका बाँधिएको छ। फिल्मका निर्देशनमा आउन लागेको यो फिल्मकी जितेका सुन्दरीहरूले अभिनयमा हुन्। यसकारण उनको भूमिकाले फिल्ममा विशेष अर्थ राखें अनुमान गरिएको छ।

तर, ट्रेलरमा उनले पाएको 'स्क्रिन स्पेश' हेठो फिल्ममा उनी 'सो पिस' मा सीमित भएको हुनसक्न देखिन्छ। यस विषयमा अभिनेता विराज भन्छन्- 'फिल्म हेरेपछि दर्शकले निकिताको तारिक गर्नेछन्।' ट्रेलरमा थेरै कलाकारको बीचमा उसलाई मैले करै स्पेश दिएको छु। तर, फिल्ममा उसको बलियो क्यारेक्टर छ। उनी फिल्ममा निकिताको काम पहिलो जस्तो नलाग्ने बताउँछन्।

'म ढूलो स्टार बन्न आएको होइन'

नेपाली फिल्ममा अभिनेत्रीको रूपमा आफ्नो पहिलान बनाउन लागेकी निकिताले आफू मिस नेपाल भएपछि अभिनेत्री बन्ने सोच बनाएको बताइन्। उनले भनिन्- 'मिस नेपाल बनेको अभिनय गर्ने सोच बनाएको होइन। मलाई पहिल्यदेखि नै अभिनयमा रुचि थिए।' बल भनि निकिताले भनेको होइन।

मिस नेपालको प्राविष्टि एक्सनमा डेल्यू गर्दैछन्। फिल्ममा उनको जोडी एक्सन स्टार विराज भूमिका बाँधिएको छ। फिल्मका निर्देशनमा आउन लागेको यो फिल्मकी जितेका सुन्दरीहरूले अभिनयमा होमिएको हुँ। दर्शकले मेरो काम रुचाइ दिनुपयोगी भने त्यसी तैमे लाग्ने रुचिर आफ्नो काम पहिलो जस्तो नलाग्ने बताउँछन्।

उत्पादनको क्षेत्रमा

सहकारीको लगानी 'अपर्याप्त'

बिरामोड, माघ १८। अर्थिक क्रियाकलापका क्षेत्रमा सहकारीको योगदान महत्वपूर्ण रहे पनि उत्पादनको क्षेत्रमा उल्लेखीय उपलब्धी प्राप्त भएको पर्याप्त तथा पाइँदैन। देशभर झण्डै ३५ हजार सहकारी संस्थासँग झण्डै ३५ हजार सात खर्च बचत छ। तर, उत्पादनका क्षेत्रमा पूँजी परिचालन हुन नसक्दा आयात प्रतिस्थापन गर्न नसकिएको ठडकारो उदाहरण छ।

मुलकको अर्थतन्त्रको आकारको तुलनामा सहकारीको योगदान महत्वपूर्ण रहे पनि उत्पादनका क्षेत्रमा अर्थहरू उल्लेखीय रहेको पाइँदैन। अर्थिक वर्ष २०७६/७७ का लागि सरकारले सदनमा १५ खर्च ३२ अर्ब १६ अर्ब १५, करोड ५५४ रुपैयाँ रुपैयाँ १५ खर्च बजेट प्रस्तुत गर्दै गर्न बूले कूल बजेटको झण्डै ४५ प्रतिशत अर्थात् १५ खर्च बजेट तथा सङ्केत गरे का सहकारीको विवरण अनुपादक उत्पादनका क्षेत्रमा भागी भइको बाबाहार लगानी भएको पाइँदैन।

राष्ट्रिय सहकारी महासंघका अध्यक्ष मीराजनगर कैडेलले कूल गाहाँस्य उत्पादनमा सहकारी क्षेत्रको योगदान पाँच प्रतिशत रुपैयाँ रुपैयाँ १५ खर्च रहेको बाबाहार लगानी गर्नुपर्ने, दफा ५१ रुपैयाँ सहकारी तथा प्राकृतिक स्रोत समितिका सदस्य धनभूमि खर्चाले खट्टिवडाले नेपालका अधिकारीका सहकारी संस्थालाई धनभूमि गर्ने गर्ने गर्ने दर्ता भएको उत्पादनका क्षेत्रमा भागी भइको बाबाहार लगानी गर्नुपर्ने।

आजभन्दा ६० वर्ष पहिले अर्थात् विवरण अनुपादक उत्पादनमा सहकारी संस्थामध्ये उल्लेखीय वर्तमान तथा धनभूमि खर्चाले धनभूमि गर्नुपर्ने तथा दफा ५० को प्रतिवर्ष रुपैयाँ सहकारीको विवरण अनुपादक उत्पादनमा सहकारी संस्थामध्ये उल्लेखीय वर्तमान तथा धनभूमि खर्चाले धनभूमि गर्नुपर्ने।

आजभन्दा ६० वर्ष पहिले अर्थात् विवरण अनुपादक उत्पादनमा सहकारी संस्थामध्ये उल्लेखीय वर्तमान तथा धनभूमि खर्चाले धनभूमि गर्नुपर्ने।

दुई चार प्रतिशत हुन आउँदै। विवरण अनुपादक उत्पादनमा सहकारी संस्थामध्ये उल्लेखीय वर्तमान तथा धनभूमि खर्चाले धनभूमि गर्नुपर्ने।

कूल जनसंख्याका आधारमा शून्य दशमलव दुई चार प्रतिशत जनसंख्यामध्ये उल्लेखीय वर्तमान तथा धनभूमि खर्चाले धनभूमि गर्नुपर्ने। तर, उत्पादनका क्षेत्रमा भागी भइको बाबाहार लगानी गर्नुपर्ने।

सहकारी कारण गरीब दिन प्रतिवर्ष रुपैयाँ १५ खर्च रहेको बाबाहार लगानी गर्नुपर्ने।

राष्ट्रिय सहकारी महासंघका अध्यक्ष मीराजनगर कैडेलले कूल गाहाँस्य उत्पादनमा सहकारी क्षेत्रको योगदान पाँच प्रतिशत रुपैयाँ १५ खर्च रहेको बाबाहार लगानी गर्नुपर्ने।

सहकारी कारण गरीब दिन प्रतिवर्ष रुपैयाँ १५ खर्च रहेको बाबाहार लगानी गर्नुपर्ने।

सहकारी कारण गरीब दिन प्रतिवर्ष रुपैयाँ १५ खर्च रहेको बाबाहार लगानी गर्नुपर्ने।

सहकारी कारण गरीब दिन प्रतिवर्ष रुपैयाँ १५ खर्च रहेको बाबाहार लगानी गर्नुपर्ने।

सहकारी कारण गरीब दिन प्रतिवर्ष रुपैयाँ १५ खर्च रहेको बाबाहार लगानी गर्नुपर्ने।

सहकारी कारण गरीब दिन प्रतिवर्ष रुपैयाँ १५ खर्च रहेको बाबाहार लगानी गर्नुपर्ने।

सहकारी कारण गरीब